

UMR.

Y 94⁴
qu

I. N. 7.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE

CATARRHO SUFFOCATIVO,

Quam

Consentiente Gratiolo Medicorum Collegio
in Illustri Salanà,

P R Æ S I D E

MAGNIFICO UNIVERSITATIS h.t. RECTORE,
V I R O

Nobilissimo, Excellentissimo atq; Experientissimo

DN. GEORGIO VVOLFF-
GANGO WEDELIO,
Med. Doct. Theoret. P.P. Archiatro Sa-
xonico, & S. R. I. Academiae Naturæ Curio-

rum Adjuncto gravissimo,

*Dn. Patrono, Præceptore ac Hospite suo
nunquam satis colendo,*

P R O L I C E N T I A

Summos in Arte Medicâ Honores, Insignia ac Privilegia
DOCTORALIA legitimè impetrandi,
Publico eruditorum examini subjicit

GEORGIUS FRIDERICUS ÆPLINIUS,
SERVESTA ANHALTINUS,
in Acroaterio Majori,

horis ante & pomeridianis ad diem Januarii, Anno M. DC. LXXXI.

JENÆ, TYPIS VIDUÆ SAMUELIS KREBSII.

200000

CATARACTO
SOLUTIVO

Compendium Historiae Medicorum

LIB. I

DE CATARACTA

V. 1

BY GEORGE WOLFF

LEIPZIG

1700

IN AEDIBUS

FRANCISCAE

UNIVERSITATIS

LEIPZIGENSIS

MDCC

CC

XX

XX

Πεγαίλιον.

Legans non minus quàm nervosum est Pergameni assertum l. 6. de loc. affect. c. 5. in confesso est, *inquietis*, & spirationem à vitâ, & vitam à spiratione separari non posse, aded ut viventem non respirare & spirantem non vivere sit impossibile.

Motum enim pulmonum & cordis cum vitâ pari passu ambulare, illo vero præcluso hominem vel animal quodvis pulmonibus gaudens suffocari, ipso sole meridiano est clarius; *Vid. Magnificus D. D. Praeses, physiol. med. Sect. 3. cap. 9. de usu pulm. p. 153.*

Intercedit inter hæc duo viscera continua, licet inæqualis, reciprocatio, alterius munus ab altero intenditur, & vacillante uno vacillat & alterum. Unde ut perpetuum mobile in machinâ perduret, & ipsum pulmonum motum perennare oportet.

Caloris focum sustentant pulmones, sanguinis fontem scaturire faciunt continuò, animæ regiam fovent & stipant, velut cordis pulvinaria & adstites individui.

Morbi quicunque alii, si mortem minentur vel inferant, vitæ hanc regiam, thoracem, tandem quatiunt, tantoque periculosiores insurgunt, quò propius vitalem obsederint cameram. Metuendæ fuerint febres ardentes, malignæ & pestilentes; atrox sit syncope, molestum asthma & tussis, phthisis, hæmoptysis mortis affines; non minus

4.
discriminis habet intentata suffocatio, ut nec periculo ullis cedat, nec molestiâ.

Quin duæ quasi generales pereundi sunt modi: *suffocatio* & *resolutio*, quatenus vel opprimitur vitalis flamma, vel extinguitur sensim; Alter anxiosus magis & difficilis, alter facilior, uterque flebilis.

Sistimus inpraesentiarum catarrhum suffocativum, medium quasi inter potiores duos vitæ hostes, syncopen & apoplexiam, loco speciminis Inauguralis à gratiosissimâ Facultate Medicâ mihi inuncti. Hujus tractatio ut feliciter eveniat, supremum annuat numen!

C A P U T I.

Definitionem nominalem & realem exhibet.

Differtaturis de catarrho suffocativo, in frontispicio dissertationis hujus, melioris doctrinæ gratiâ, circa explanationem philologicam pauculis commorari lubet. Nomina enim sunt notæ & rerum quasi involucria, quibus evolutis, ipsarum essentia, teste *Platone*, eò melius cognoscitur, & inanes ex ambiguitate omni ævo propullulantes λογολογίας præcaventur. Unde, ut rectè monet *Epicætetus* *tomo 1. dissert. Arrian. c. 17.* Ἀρχὴ τῆς παιδείσεως ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις, *initium doctrinæ nominum dilucidatio est.*

In ONOMATOLOGIÆ autem consideratione tria occurrunt: 1. ETYMOLOGIA, 2. HOMONYMIA, 3. STONYMIA.

ETYMOLOGIAM si spectemus, patet, *catarrbum* vocem esse origine græcam, usu verò latinam, dictam *κατὰ τὸ πρῶτον* à *defluendo* vel *destillando*. Veteres enim in eâ erant

1107

rant opinione, à capite tanquam fonte omnem materiam catarrhosam in varias corporis partes defluere seu destillare; hinc Latinorum Hippocrati *Cornelio Celfo l. 2. c. 1. destillatio* audit. Dicitur verò noster affectus cum connotato *suffocativus*, ab effectu quem producere potest, nam respirationis difficultas sæpius tanta est, ut æger omninò suffocetur.

HOMONTMIAM examinantes deprehendimus catarrhum quemcunque materiæ serosæ fluxum, cuicunque corporis parti contingat, denotare, & τὸ suffocativum omnes suffocationis species sub se comprehendere posse. Nos verò vocabula hæc non generaliter sumimus, sed per catarrhum suffocativum non tam secundarium & comitatum, qui pleuritidi v. g. anginæ, epilepsiæ, hydropi, passioni hysteriæ, aliisque vel in paroxysmo, vel sub finem vitæ contingit, intellectum volumus; quàm primarium, sive juxta veteres à capite ob materiæ serosæ decubitu in pulmones fiat, quæ tamen sententia cum grano salis intelligenda est, quatenus sc. vasa lymphatica, ut ex sequentibus patebit, non ritè funguntur suo munere, seu juxta alios à sanguinis in pulmonibus stagnatione unicè ortum trahat.

SYNONYMIAM quod attinet, appellatur à Græcis κατὰ ῥόον ἢ κατὰ ῥέον πνιγνός ἢ πνιγώδης, *defluxio* vel *destillatio suffocationem* seu strangulationem *inducens*. Apud *Hippocratem 3. aphor. 12. κατὰ ῥοοὶ συντόμως ἀποθνήσκεις*, *catarrhi brevi perniciem allaturi* audiunt. *Jul. Cas. Claudin. tract. de catarrh.* catarrhum magnum & præcipitem nominat *Hieron. Mercurial. Tom. 1. consult. præfocantem* destillationem. *Stephanus Rodericus à Castro l. 4. de meteor. Macr. Microc. c. 14.* nimbi microcosmici nomine indigitat. Quibusdam syncope cardiaca audit, quæ oritur juxta *Casparum Hoffmannum in*

instit. l. 3. c. 147. & 180. cum à copioso sanguine calidum nativum suffocatur. Idem *συνώρυμον* imponit *Excellentissimus Et-müllerus in diss. de chirurg. infus. c. 111. concl. v. §. 2. it. de sperm. ceti c. 2. §. 9.* Germanicè vocatur *ein Steel-oder Stieckflusß.*

Cortice fracto ipse nucleus degustandus venit. **DEFINIRI** itaque sequentem in modum potest: Catarrhus suffocativus est subitanea respirationis difficultas, cum anxietate, stertore & præsentaneo suffocationis metu, ab obstructione pororum spiritalium *ἀθρόως* intentatà dependens.

GENERIS seu rationis formalis vicem constituit respirationis difficultas. Ipsa enim *αὐτοψία* & sensus testatur, non succedere *συστολήν* & *διαστολήν* visceris pnevmonici, seu non attolli & deprimi pulmones in respirando. Non resorbetur, attrahitur, vel pressione potius suâ illabitur aer, cumque eo partes æthereæ humidæ, uti par est, nec regreditur exspiratus evehens fuligines aqueas, utrobique muscularibus contrahentibus & fibris muscularibus pulmonum in motu suo turbatis, unde crebritas & celeritas respirationis oboritur. Uti enim in statu naturali horum motu salvo respiratio legitimè procedit, ita in p. n. hoc quovis modo inhibito, necessariò & illa quoque læsa offertur.

Cum autem omnia, quæ corpoream nostram machinam turbant, ad tria hæc præternaturalium genera: morbum, causam morbificam & symptoma communiter referri soleant, meritò hunc affectum è symptomatum numero, & quidem motus potissimum ac excretorum esse asseritur.

Motus in corpore, juxta *Laurentium l. 9. hisfor. anatom. quest. 20.* observatur triplex: 1. *Naturalis*, qui nobis non cogitantibus & invitis quoque procedit; 2. *Voluntarius* seu animalis, qui à voluntatis arbitrio dependet, quem pro lubitu inten-

intendere & remittere possumus, & denique 3 *Mixtus* seu intermedium quasi inter naturalem & voluntarium, qui ad tempus accelerari & retardari potest. Hinc facile patet ad ultimam hanc classem referendam esse respirationem, in quo *Rolfincium l. 3. dissertat. anat. c. 26. Willisum pharmaceut. rat. p. 2. f. 1. c. 1. p. 19.* aliosque communiter assentientes habemus.

Porro cum quælibet actio trifariam lædi dicatur, ut *Galenus l. de sympt. differ. c. 3. & 4.* docet, ita ut alia sit ablata, alia imminuta, alia depravata; catarrhum suffocativum, cum respiratio non aboleatur, ut in hysteriis & syncope correptis animadvertitur, diverso quidem respectu ad imminutas & depravatas actiones referre possumus, magis tamen ad posteriores, cum ἀπέπρω & ἀμέτρως, non uti debet, peragatur in quantitate & qualitate.

DIFFERENTIAM SPECIFICAM reliqua adjuncta exponunt, in sequentibus latius exponenda, præcipuè quoad materiam, modum & effectum, quæ omnia ferè unâ voce ἀθρόως continentur. Ἀθρόως omnia hæc eveniunt, non tam quoad ipsum insultum, quàm influxum, illapsum, quo ipsius destillationis vis exprimitur, ab interno principio inductæ, ut secludatur suffocatio à constrictione, ab aquâ, ab illapsis per guttur, & similibus, ab his differentibus.

C A P U T II.

Subjectum examinatum.

UT causâ eò melius erui, & ex his secundum artis præcepta curatio institui, medicamentaque debito modo & loco applicari possint, necessum est, ut SUBJECTUM vel medicè loquendo PARS AFFECTA cognita perspectaque sit, unde etiam *Celsus l. 4. de re medic. c. 1. p. 63.* Facilius omnium

um interiorum morbi curationesque in notitiam venire ait, si prius eorum fedes ostensæ fuerint. Affectus igitur hujus subjectum quodnam sit, inquirendum erit. Distingui id solet in mittens & recipiens, vel in quo seu collectionis, & ad quod seu defluxionis.

SUBJECTUM RECIPIENS, vel ad quod, defluxionis, sine dubio sunt PULMONES, quos hic primariò accusandos esse ex eorum actione læsâ videre est. Nam respirationem aliàs dispensant, sanguinem attenuant, circulationem promovent & plures alios utilissimos & necessarios producunt effectus; hic verò omnia contrario modo se habent. Utut autem plurima hanc in rem adducere possimus, ut hinc afficiendi modus magis pateat; pauca tamen solum seligemus & supponemus quasi.

Constat quippe, quod, verbis *Coi, ὁ πλέυμων κοίλος ἔστι καὶ πρὸς αὐτῷ ἔστι σφίγγξ, pulmo cavus est, & in ipso fistula est. l. 4. de morb. c. 30. t. 4. & 5.* Cavus est per totam suam substantiam, quod elegantissimè omnium demonstravit & per-textit *Malpighius epistola 1. de pulm.* docens illum nil aliud esse, quàm aggregatum quid ex levissimis & tenuissimis membranis, quæ extensæ & sinuatæ infinitas vesiculas orbiculares & sinuosas efformant. Libertas nempe viarum nullibi magis necessaria requirebatur, quàm hoc ipso loco, unde asperæ arteriæ propagines, amisâ cartilaginositate omni, in infinitas cellulas & tubos bronchiales abeunt, ut totus pulmo spongiam marinam æmuletur, subtensâ membranâ tenui & lævi, inflexibilem poris & vesiculis innumeris.

Et ita quidem cavus est totus pulmo, ut solus aer undique ipsas has cavitates expandat & subeat. Licebit enim hâc occasione nobis statuere & ulterius ponere poros diversos in pulmonibus pro humoribus & aere; ita quidem
ut

1111

ut introrsum non nisi aeri, extrorsum non nisi eidem & humori aqueo diffilabili (quæque secum vehere aptus natus est) pateat via. Cui rei non solum experimenta mechanica velificantur, si quis per vasa sanguifera liquorem, vel ærium vivum injiciat, pulmonem verò folle sufflet; verum etiam ipse sensus in statu naturali & præternaturali. Quodcunque enim heterogeneum in has cellulas eructatur, illabitur, ingeritur, tussim movet & ad sui rejectationem archæum admonet, ut alia taceamus. Ipse verò sanguis non illabitur penitus ordinariè, nec lymphæ, nisi blandissimè attenuata, ne negotium cavitatibus facessat, huc adigitur.

SUBJECTUM ADEQUATUM statuimus COR, quia pulmonum motu impedito, sanguinis circulatio etiam læditur, & vice versâ. Argumenta ut non adducam, evolvi meretur experimentum *Chicotii in dissertat. de asthmate p. 9. it. R. Hockii Transact. Philos. Anglic. 28. insertum, & Loweri in tract. de cord. c. 3. p. 177.*

Cum verò si ullo in morbo ex confluentiâ oriundo, sanè maximè in catarrho suffocativo, præter fluentis humoris copiam, membrique recipientis infirmitatem, partis mandantis, quod vocant SUBJECTUM CAUSÆ, habenda sit ratio, *vid. Macrob. lib. 7. Saturn. cap. 8.* magna inter veteres & neotericos de subjecto hoc mittente, vel in quo seu collectionis determinando agitur lis. Veteres catarrhum suffocativum cum reliquis catarrhis indifferenter à capite arcessiebant. Dicebant enim ex omnibus in infimo ventre contentis visceribus, in primis datâ ventriculi & hepatis *αὐτοκαζία*, continuum materiæ vaporosæ ascensum & elevationem ad caput fieri, ibidem condensari, & per foramina secundi paris nervorum, juxta *Vesalium*, ad oculos, per os cuneiforme

B

me

me ad palatum, per processus mammillares & os cribriforme, item puncta lachrymalia in osse maxillæ superioris in foramen unum coëuntia ad nares, per interstitia integumentorum communium ad artuum extremitates vapores in lympham conversos distribui & defluere. Condensationem verò non differre ab eâ, quæ in secundâ aëris regione fit, ubi vapores è terrâ elevati in pluviam convertuntur, & suo pondere ad inferiora decidunt. Caput enim ut tectum fumosa domui, quod *Galenus* volebat, vel ut alembicus cucurbitæ, quod *Hippocrates*, l. 4. de morb. c. 6. t. 9. impositum, & ob frigiditatem vapores concentrare aptum natum esse.

Contra ea recentiores arguunt 1. Circulationem sanguinis cum viscerum *αὐτοπαξία* stare non posse, quod à sanguine unicè & proximè omnis dependeat calor, omnisque vigor, ab hujus variâ diathesi totius corporis peripheria omniaque viscera naturalem vel præternaturalem sentiant calorem, & parte unâ temperatâ vel intemperatâ redditâ, necessariò mediante sanguine, qui corporis nostri lar est, ut *Harveus* illum appellat, & altera talis reddatur. 2. Vaporum elevationem ex infimo ventre, si quadaretur, diaphragmate & thorace intercepti, si verò è ventriculo per oesophagum ad cerebrum duceretur, ultra palatum ascendere non posse, & si fieret, omnia individua majori vel minori pro subjectorum varietate defluxionibus catarrhalibus fore obnoxia. 3. Comparationem meteorologicæ evaporationis cum corporis nostri non satis commodam esse, nam spatium in illâ amplum esse, in hâc angustum, in illâ frigidum, in hâc calidum & caloris causam satis superque abundantem, adeoque magis ad dissipandum & segregandum, quàm condensandum & concentrandum
ido-

idoneum. Denique 4. Veterum vias, per quas catarrhus descenderet, non posse demonstrari. Vid. *Helmont. tract. de asthm. & tussi*, ut & *tract. catarrhi deliramentum. it. Lowerus & Schneiderus de catarrhis*. Quapropter materiam catarrhorum non ex cerebro, sed ex totâ massâ sanguineâ ferri contendunt, quæ in palatum & nares prius has sordes deponat, quàm ad sacrarium cerebri pertingat. Inprimis verò catarrhum suffocativum non à lymphâ in vasis lymphaticis splendente, à quâ reliquos catarrhos deducunt, multò minus à capite descendente, sed à sanguine, quando à naturali deflectit *απόσθ*, semper & unicè derivant.

Ut verò unius rei plures possunt esse causæ; ita non quidem hâc vice componere istas lites omnes animus est, licebit tamen fluidum illud & catarrhale ab utroque fonte arcessere tum à cerebro, quando cum reliquis capitis glandulis copiosam dimittit lympham, tum à massâ sanguineâ.

De catarrhis in genere, an omnes à capite descendant nec ne, cum id huc non pertineat, mentionem non faciam, sed de eo legi meretur accuratissimus *Bobnius*, Lipsiensium Professor celeberrimus, in *disputatione de catarrh.* anno 1675. habitâ. Suffocativum verò dictum interdum à cerebro natales suos derivare, prægnantes ob causas affirmamus.

Statum sit & certum per hodierna principia defluxionis & catarrhorum materiam esse arcessendam, sicubi è canalibus suis aberret & exundet lymphâ, iisdem obstructis, impeditis, gravatis vel alio modo laceffitis. Constat cerebrum glandulam esse, quod nec à veteribus nec recentioribus in dubium vocatur, unde etiam ab *Hippocrate* glandula maxima appellatur, & in illo post mortem tantâ copîâ

pià reperiri lympham, quantam alibi, præterquam in pericardio, in toto vix offendas corpore. Vid. *Magnificus. D.D. Preses*, cui profectus, quos feci in arte medicâ, maximè debeo, & *Willis. c. 11.* Non minus certum est, glandulas esse lymphæ diverticula & fontes, perpetuum inter glandulas & vasa lymphatica intercedere commercium, quia, ut cum *Stenone* loquamur, in *spec. observ. de musc. & glandul. p. 41.* nullum adhuc visum fuit vas lymphaticum, quod non à glandulâ quâdam oriatur, vel in glandulam quandam inferatur. Quin imò vasa lymphatica esse non minus vasa catholica quàm venæ, arteriæ & nervi; in cerebro & capite reperiri excernicula feri plurima per ramos patentes & majores, neque enim vasa salivalia alia esse quàm lymphatica nobis persuasum est. Accedit, quod insignibus canalibus lymphæ à capite deorsum properet, ut superflua ad cor reducatur; quod glandulæ bronchiales binâ serie, inter asperæ arteriæ annulos locatæ sint plurimæ; quod lymphatica vasa per totam pulmonum substantiam decurrant & furculi horum à pulmone exteriori versus radices ejus tendentes in plures ramos majores coeant. Vid. *Willis. l. c. p. 12.* & *Rudbeck. Tab. 2.*

Cum ergò & sensu teste ægri manifestam sentiant defluxionem, & multi dentur, quibus nares penitus non fluunt, sed deflectit humor notabiliter per fauces ad thoracem, facile efficitur, lympham in cerebro & glandulis reliquis capitis, palati, buccarum, sublingualibus, tonsillarum, maxillarum, parotidum, jugularium &c. regurgitantem, mediantibus vasis lymphaticis, in asperam arteriam & bronchia pulmonum ferri & à *degoris* illabi posse. Vid. *Jacobus Heinericus Pauli anatom. Bilf. anat. c. 8. p. 83.*

Sufficiunt hæc viæ, licet alias quoque evidentes firmi-

missimis rationibus idem Curiosissimus *Dn. D.Bohr.* in *ci-
tatà dissert. de Catarrh.* §. 12. item in *programme quodam
publico contra Lovverum & Schneiderum volumine suo de
catarrh. in specie lib. 2. Sect. 2. cap. 20. p. 206. & tract. peculiari
de offe cribriform.* demonstrat, & per os cribriforme exitum
iisdem concedi debere adstruat, id quod non solum sensui
sed & rationi est quàm manifestissimum. Calculum suum
quoque addit *Willis. de cerebr. anatom. cap. 12. p. 60.* ut taceam
eundem *Willisium l. c.* statuere, per os cuneiforme ex glan-
dulâ pituitariâ ad palatum lympham defluere posse.

Ipsam verò massam sanguineam materiale hoc sero-
sum secum fovere, & viscerum quoque culpâ aliorum, ceu
subjecti remotioris, id variare concessum & extra dubita-
tionis aleam positum est.

C A P U T III.

Causam immediatam & mediatas proximiores exponit.

Expeditis his, ut putamus, facilis jam erit in causarum in-
vestigazione progressus. Quemadmodum verò ex
perfectâ partium contemplatione totum illucescit; ita
ex legitimâ causarum cognitione intellectui sese res ipsa
seu inde effectum prodit, cum ex ipsis velut suis principiis
pendeat, & in esse suo constituatur. Inprimis autem me-
dicis, quos ad curandi rationem deducit, causarum notitia
summè necessaria est, nam *Peripateticum Coryphæo l. 2.
phys. t. 3.* attestante, tunc demum scimus, quando rem per
causas cognoscimus. Sunt autem illæ receptâ methodo
vel immediatæ vel mediatæ, hæ vel proximiores vel remo-
tiores.

B 3

CAU-

CAUSA IMMEDIATA est obstructio pororum spiritalium ἀσπύρας intentata. Hæc etenim posita, statim præstò est affectus, & inter hunc illamque nulla alia intercedit, unde & in hoc cum apoplexiâ & Syncope communicat. Quicquid enim apoplexia in cerebro, syncope in corde, id catarrhus suffocativus in pulmonibus efficit. In apoplexiâ πνευματική in poris cerebri, in syncope αἰμοσυσία in cordis ventriculis, in catarrho suffocativo in pulmonum cavernulis & poris obstructio deprehenditur.

CAUSÆ MEDIATÆ PROXIMIORIS vicem sustinent, quæcunque poros hos obstruere adeoque motum sufflaminare seu suffocationem inferre apta sunt. Cum ergò hujus in humorosam & vaporosam causam communiter fiat divisio, faciliè patet non posteriorem, sed priorem in censum causarum harum venire.

Sin fluxile illud specialius quod *essentiam* determinandum fuerit, quid magis causæ vestem meruerit, quam sanguis & serum horumque ἀνερίτης & δυνάμεις, vel humores alii quoque ad horum classem & immutationem reducendi, quoad *essendi modum* peccantes *quantitate, qualitate & cum primis motu*? Hinc unanimiter quasi ab autoribus circulatio sanguinis in pulmonibus impedita ac turbata accusatur. Sanguis magis δότις & mediatè, serum πρώτος magis & immediatè id præstat.

Sanguis ergò qui diversimodè respirationem modificat, hanc cladem inducit, dum magis vel minus pro majori vel minori affectus vehementiâ in pulmonibus stagnat, grumescit & in coagulum abit. Adeoque accusari potest ejus copia; hinc in plethorâ πρὸς ἀσπύρα, quoad vasa, cum illorum extensione & lassitudine gravativâ, carnositas propria, hoc malum sæpissimè observari solet. Nam fan-

sanguis purus & superfluus, qui abundat & naturam gravat, spatium pulmonum omne nimis replet, & ad excipiendum novum sanguinem incapax reddit. Vid. *Sylv. l. 1. Prax. c. 20. §. 7. & 8. p. 208.* Notanter dicimus omne spatium pulmonum repleti, cum particularis stagnatio propter obstructionem alicujus vasis inflammationem peripnevmoniam dictam inducat.

Non minus huc facit *crassities* & *visciditas*, ob instrumenta coctionis, calorem & fermentationem, non rite habentia. Ut enim chylus in statu naturali blandâ evolutione evaporare & spiritualescere solet; ira in præternaturali calore & fermento vitiatò centra ingestorum non referantur, *Μεγερισς* debito modo non fit, chymus *υόλωνσιν* contrahit, primæ viæ & massa sanguinea conspurcantur; nam qualis chylus, talis sanguis, & qualis sanguis, talis sanitas, cum vitia primæ concoctionis non corrigantur in secundâ, nec in tertiâ. Hinc crassus & viscidus humor ad rarefactionem ineptus, stagnare in pulmonibus incipit, quò minus libera respiratio exerceri possit. Visitur hoc non rarò in infantibus, qui hinc non solum, à cruditatibus in ventriculo & primis viis congestis, asthma præcordiale cum respiratione satis difficili & molesta experiuntur; sed & ipsum catarrhum suffocativum à sanguine crudo & mucilagine viscidâ bronchiis & cavitatibus pulmonum firmiter adherente viasque respirationis infarciunt. Sic ob eandem rationem hysterica huic affectui sunt obnoxia & tali mortis genere diem suum obeunt. Item plethorici *περὶ δόλαιων, quoad vires*, cum membrorum gravitate. Hi vel naturâ, vel otio, vel vitæ intemperantiâ obesiores redditî, cum asthmatici ut plurimum esse soleant, & vasa minora obtineant, sanguinis

nis

nisque motu torpidiori, partim ob corporis constitutionem, quæ vasa quasi comprimit, partim ob humorem lentum viscosum, qui in vasis hæret, eaque obstruit, & ita se ipsum incarcerat, præditi sint, facili de causâ strangulatu subitò de medio tolli solent.

Memoranda quoque sanguinis *coagulatio & concretio*, ab acido vel austero facta. In cuius rei fidem facit experimentum à *D. Fracassato Anatomia Profess. Pisano* institutum; *Vid. acta philosoph. Societ. Regiæ Anglican. anno 1667. n. 27.* & ab aliis, ut Lipsiensem Anatomico felicissimo *Bohnio in allegatâ disp. de catarrh. §. 20.* & celeberrimo *D. D. Etmüllero c. l.* non impari successû tentatum. Quando scilicet per syringam infunditur spiritus acidus & coagulans ad ʒij. præterpropter aquæ sufficienti quantitate dilutus, v. g. nitri, vitrioli, sulphuris, vel etiam aquafortis in venam animalis cordi satis propinquam, ut jugularem, cruralem, vel aliam notabilem, sanguis successivè omnis coagulatur, & per angustiores meatus ad circulandum ineptus redditur. Hinc animal mox summâ difficultate spirandi, catarrho suffocativo perquam simili, juxta *Bohnum*, imò juxta *Etmüllerum* perfectissimo corripitur, pituita spumosa ex ore ipsius profluit, tandemque suffocatum perit, quo aperto tota pulmonum substantia cavernosa cum ramis tracheæ simili mucosum spumoso referta conspicitur, indicio manifesto separati inde & in poros spiritales irruentis seri.

Porrò à juvantibus id videre est, cum venæsectione adhibitâ in momento sæpe respiratio liberior percipiatur. Denique quotquot hoc morbo conflictati vitam cum morte commutarunt, post obitum dissecti, sanguine fixo & grumoso vasadistenta magis, quàm par eat, aut in aliis cadaveribus solet, exhibuerunt. Ex quibus firmiter con-

clu-

cludi potest, ab hoc infarctu sanguineo, fato immaturo
 functos, suffocatos fuisse. Nobilissimus *Et müll. c. l. de chi-
 rurg. infus.* ab acido excessivo ab inferioribus partibus alla-
 to, inprimis à pancreatis acido & austero succo sanguini
 infuso idem oboriri existimat. Et *Sylv. l. 1. prax. c. 30. §. 105.
 p. 249.* Præfocantes febres tribuit halitibus austeris è suc-
 co pancreatico, propter stagnationem austero facta, in e-
 jusdem cum bile effervescentiâ excitatis, nec tantum ad ven-
 triculum, ac œsophagum, verum per lacteas venas, du-
 ctumque thoracicum ad cor etiam & pulmones assurgen-
 tibus, atque in œsophago suffocationis sensum, in pulmo-
 nibus autem suffocationem veram nonnunquam produ-
 centibus.

Ab inferioribus partibus seu primis viis ejusmodi a-
 corem peregrinum ferri posse, hypochondriaco - scorbu-
 ticorum vomitus testantur; qui sæpe tantâ pollent acidita-
 te, ut non modò dentes stupefaciant, sed & in pavimento
 effervescent, & vasa ipsa objecta quasi corrodant, quod à
Magnifico Præside non semel audivisse me memini; item
 illorum respiratio difficilis, quæ unâ vel alterâ horâ à pastu,
 quando chylus humore acido, austero & pontico inquinatus
 sanguini infunditur, plurimum intenditur, & cum suf-
 focationis metu interdum conjuncta est.

Inter partes verò inferiores ventriculus nisi primas
 tenet, non omni vacat culpâ. Nam quando spiritus a-
 nimales, qui in sanis copiosè adfluunt, deficient, & alimen-
 ta improportionata assumuntur, ventriculus de tono suo
 dejicitur, fibræ ad expellenda ingesta redduntur insuffici-
 entes, adeoque morâ suâ acescunt assumpta, & quæ sequen-
 ti tempore ingeruntur, simili caractere imbuunt. Hinc
 nullus dubito vitiosam hanc qualitatem cum sanguine

C

com-

communicatam eidem aptitudinem quandam ad coagulandum inferre posse.

Non indictus relinquendus hic *Polypus cordis* à recentioribus anatomicis, imprimis à *Nic. Tulpio* ob aliquam analogiam ita dictus, licet non in corde tantum, sed in plurimis quoque vasis sanguineis reperiatur. Duplicis generis in scholis medicis fit mentio: (1.) Impropiè & abusivè sic appellati, à sanguinis coagulo facilè ortum trahentis, de quo *Kerckringius obs. 73.*, quorsum referri posse videtur sanguis crassior & concretus instar medullæ sambucinae, qui *Joban. Riolan. in Enchirid. Anatom. l. 3. c. VIII. p. 139.* post febres ardentis apparuit. Simile quid annotatum fuit à *Fernelio in physiol. l. 6. c. 7.* (2.) Propriè talis & veri, de cujus generandi modo, præter *Tulpium*, *Marcellus Malpighius in doctissimâ dissertatione de polypo cordis* egregiè disserit. Videri insuper meretur *Sebastianus Pisinnius* medicus & *Patricius Lucensis in epistolâ de cordis polypo.* A polypo & similibus concrecentiis hunc affectum excitatum fuisse testatur *Bartbol. c. 2. Epist. 86. p. 683.* & *Job. Georg. Greifel. miscell. curios. anno 1670. observ. 47. p. 179.* in omnibus apertionibus apoplecticorum vel catarrho suffocativo extinctorum aut in corde, aut in cerebro, vel non rarò in ambobus corpora callosa, viscida ac glutinosa vidit. Quippe sanguinis motus hoc ipso inhibetur, ut restagnet in pulmonibus, eorumque actionem lædat. Hinc pro situs diversitate modò hunc, modò alium causatur affectum, ut exercitatissimus anatomicus *Marcell. Malpigh. l. c. p. 172.* observavit.

Patet verò hinc, nos eorum opinioni, qui catarrhum suffocativum deducunt à sanguinis nimia rarefactione ab excitatis & exaltatis particulis sulphureis & salinis volatilibus, quando lentorem suum torpidum exuit, minimè as-

fen-

senti. Liceat nobis huc insignem locum *Willisi de af-*
fect. hyster. p. 3. inferere, ubi *Higbmore*, qui *cap. 3. de hyster.*
pass. pag. 28. strangulationem in suffocatione uterinâ à ni-
 miâ sanguinis subtilis & flatulenti in pulmonum vasis cor-
 disque thalamis infarctu ortam operosè adstruere conatur,
 non veretur contradicere, his verbis utens: Sanguis
 quantumcunque intra ductus satis apertos effervescit, nisi
 aut ipse coaguletur, aut partium, à quibus impellitur, vir-
 tus motiva deficiat, eos nunquam ita infarciendo obstruit,
 ut sibi viam præcludat. Enimverò si uspiam omninò con-
 tingeret, saltè ubi sanguis maximè turgescit, scil. in febre
 causone, aliarumq; acutarum paroxysmis, in quibus sc. tota
 massa sanguinea velut in flammam acta, & plurimum rare-
 facta, ductus omnes, qua licet, rapidissimè trajicit atq; rapido
 hoc cursu calorem intensissimum ubique diffundens, vasa
 valdè implet, ac immaniter distendit, ita ut cerebri claustra
 sæpe perrumpens, functiones animales perturbet, & non ra-
 ròpenitus evertat: quapropter si omninò ab ullâ sanguinis
 turgescentiâ cor, & pulmones periclitarentur, ab istâ sanè
 non tantùm oppleri, sed planè obrui oporteret; quod tamen
 ita evenire observatio communis nunquam testatur, nam
 cor & respirationis organa, magno labore & nixibus creber-
 rimè repetitis, sanguinis impetuose sese ingerentis circula-
 tionem expediunt: siquando autem ab immodico febris æ-
 stu deliquium aut mors accidant, id propterea evenit, vel
 quod muscoli pnevmonici, & cor ipsum à vehementi & diu-
 turno exercitio, fractis tandem viribus fatiscunt, vel quia
 massa sanguinis insigniter depravata, & quoad crasin exo-
 luta, ad fermentandum amplius, sive accendendum inha-
 bilis evadat. Et quæ plura notatu digna ibi habet.

Par ratio est *lymphæ* seorsim spectatæ. Hæc enim

C 2

non

non secus ac sanguis quantitate, qualitate & motu peccans, ut in reliquis corporis partibus ob motum retrogradum impeditum stagnat, earumque actionem lædit, ita in pulmonum poros ἀθρόως stagnans suffocationem præcipuè intentat, quando, quod pedetentim afficere potest, & expectorari debet, ἀθρόως καὶ βίαιως in bronchia irrumpit. Et si fateri volumus quod res est, serum respectivè magis ferè, quàm sanguis catarrhi suffocativi materia est, ita ut uterque quidem humor concurrat, sanguis tamen magis circumcirca obstruat, & motum eorundem sufflaminet, quod v. g. in hysteriis fieri diximus, intus verò ad penetrabilia spirationis admittatur & suffocet serum, seu tenue solum, seu simul tenue & in recessu ad coagulationem aptius.

Tale est, si consideretur intra vasa & transudans vel elabens in bronchia, omne enim extra sphaeram suam positum ad coagulum inclinatur magis, non minus ac sanguis extra canales suos concrevit ac grumatur. Tale est, quod tartareas & salinas miculas secum condit, unde in arthriticis & scorbuticis morbus hic non rarò visitur. Et experimento constat, expectoratione serum coagulatum, quovis modo attenuatum & eductum, morbum levare.

Nec absolum est statuere, desuper illabi & impetuosè irrorare magis serum in catarrho suffocativo propriè dicto; quàm subitè restagnando, ut in moribundis videtur magis id fieri. Inde verò judicare in proclivi est, quantum mole & vitiosis qualitatibus suis pulmones distendere, comprimere, obstruere, seu motum eorundem & simul sanguinis inhibere, serum queat, quibus, ut superius jam diximus, non minus ac aliis membris corporis, sua sunt vasa lymphatica. Potest ergò & in illis quoque lymphæ varias alte-

alterationes & corruptiones incurrere, nec morborum unam faciem constituere.

Pertinet huc denique utriusque communis *regurgitatio*, quando materia vitiosa è massâ sanguineâ semel velut despumascendo, vel aliis modis segregata à peripheriâ ad centrum & organa spiritalia ob errores externos iterum vergit. Materia enim hæc, cum heterogenea & fermentativa sit, sanguinis crasin insigniter pervertit, motum ejus circularem turbat, & ad stagnationem & grumescentiam ob fibras ex ordine dimotas eundem disponit. Sic catarthum suffocativum à scabie ob adhibita medicamenta poros cutis occludentia, humoremque ad interiora repellentia annotavit *Hildan. cent. 3. obs. 10. p. 192.* & ab ulceribus capitis in pueris citius, quàm par erat, nimio siccantium usu curatis *Schneider. l. 5. c. 4. p. 300.* Sic variolas subito retrocedentes in suffocationem terminasse testatur *Theod. Kerckring. spicil. anat. observ. 62. p. 162.* Sic observatum est, arthricos, quando vel præ copiâ materiæ tartaræ, vel debilitate archei protrudi ad articulos non potest materia, mortem per suffocationem talismodi experiri. Vid. *Kerckr. l. c. obs. 28. p. 66.* Mittimus exempla alia, quæ apud Practicos hinc inde obveniunt.

Ex quibus omnibus hætenus & capite præcedenti expositis claret, motu potissimum peccare causam morbificam, & quidem non tam *generationis* per *συνάγωγον* lentam & paulatinam collectionem, quàm *locali*, facto *πρόσπαυση* & irruptione, & unde arcessenda sit ipsa hæc fluxio, ut de parte *mandante & recipiente*, de *vis* item & *modo* non opus sit, ut pluribus dicamus.

Cum verò motum hunc cum humorum tum pulmonum ipsorum moderentur etiam cum primis spiritus animales,

males, horum quoque culpâ circulationi sanguinis & serî
 frena injiciuntur, quando vel vitiosè, vel planè non in or-
 gana respirationi dicata influunt. Vitiosè influunt ob
 convulsivos nervorum & fibrarum pnevmonicarum mo-
 tus, in scorbuticis præsertim ab humoribus acidis, austeris
 & peregrinis, de quo videatur inter alios *Mayow. de re-
 spirat. p. 15.* Et talis procul dubio quoque agendi erit modus
 fungorum venenatorum suffocationem inducentium. Huc
 pertinent vapores alii maligni & heterogenei, v. g.
 metallorum, carbonum incensorum, cerevisiæ recentis,
 musti &c. De metallorum noxis evolvatur *Stockhusius
 de asthma montano in appendice libelli de Lithargyrii fu-
 mo noxio, it. Langius in epistol. l. 1. epist. 43. p. 189. seqq.*
 Planè non influunt ob canales eorum obstructos, compres-
 sos & præcisos. Uti enim in reliquis partibus, nervo
 præciso, à quo actuatur, pars rigida, & ad motus genera
 exercenda inepta redditur; ita & hic in universum motum
 statim cessare refert *B. Job. Theod. Schenck. vid. Bartholin.
 anatom. reform. lib. 2. de thornic. p. 425.* Sic in gravissimâ
 apoplexiâ ob spirituum animalium influxum denegatum
 stertor lethalis, ad instar catarrhi suffocativi toto die acci-
 dit, & respiratio planè sufflaminatur, unde idem propemo-
 dum est interitus apoplexiâ interemptorum ac eorum,
 qui catarrho suffocativo intereunt, imò ex impedito san-
 guinis motu vasa pulmonum disrupta notavit *Car. Fracass.
 Tetrad. Epist. p. 424. & 414.* Sic in asthma nocturno seu
 incubo ob eandem rationem suffocationis periculum im-
 minet, uti illud in dissertatione nostrâ de incubo ante bi-
 ennium habitâ latius diduximus, idemque in epilepsiâ ipsâ
 quoque visitur.

cap
1175

CAPUT IV.

Causas mediatas remotiores
rimatur.

UT verò causæ morbificæ hæ vel producantur, vel effectum fortiantur sæpius dictum, causarum reliquarum classes symbolum suum ubertim conferunt.

Inter NATURALES primum occupat locum TEMPERAMENTUM, quod uti ex seri & sanguinis, quæ vehiculum sunt calidi innati, & ipsum constituunt, dispositione variâ resultat; Vid. *Magnif. Præses in theor. med. part. 1. Sect. 3. §. 11.* ita si particula sulphuræ sub serofarum sunt dominio, vel etiam oleosæ balsamicæ quantitate & qualitate abundant, ac quandoque acidis conspurcatæ sunt, facillè id ansam affectui præbere potest. Hinc juxta *Hipp. 3. aph. 12.* SENILI ætati, ac, argumento *3. aphor. 26.* PUERILI ως ἐν τῷ πύλῳ, insidias struit. Utraque enim humiditatibus plurimis ad diluvia microcosmica excitanda scatet, licet in senibus humidum magis sit excrementitium, nam sicci aliàs audiunt ob defectum humiditatis naturalis; in pueris verò substantificum magis, cum ortui propiores sint. Porro illis etiam magis familiaris est ob diathesin sanguinis acetosam; his ob laudabilis sanguinis copiam.

Huc quoque HABITUS CORPORIS densior referatur, dum serosis humoribus per insensibilem transpirationem viam præcludit, & ita illos in corpore cumulat.

Ex NONNATURALIBUS, quarum vulgò sex numerantur, plurimum huc confert AER, à quo tanquam pabulo admisso vel denegato flammula nostra vitalis, si-
mili

nili modo ut in chemicorum laboratorii ignis, sustentatur & extinguitur. Hic vel ob anni tempus, vel ob regionis situm & poli elevationem variat, humores vitiosos faciliè coacervat, & plurima morborum genera producit. In catarrho verò suffocativo frigidus, borealis, pluviosus, paludosus, nebulosus, crassus, impurus vel alio modo deturpatus, quatenus vel per vasa pnevmonica attrahitur, vel per cutis spiracula cum sanguine communicatur, eaque occludit, & id, quod per insensibilem transpirationem excludi debebat, in laticem spissum coagulat, inprimis causa vestem induit. Catarrhos epidemios *Valescus de Tarantà Montispessuli Anno 1387. & Mercatus ac Forestus l. 6. observ. 3. p. 102. in Germanià notarunt, & Zecchius consultat. 20. 23. 25. 41. 45. & 89. testatur cœlum Romanum destillationibus esse feracissimum.*

CIBUS & POTUS largos imbres hos pariunt, quando in iis assumendis error committitur, vel in *quantitate*, obruendo corpus, unde ob nimiam ingurgitationem ventriculi fibræ distenduntur, & fermentum illius obruitur, ut nec debito modo comprehendantur, nec rectè concoquantur ingesta; vel *qualitate*, si victus fuerit pravus & difficilis concoctionis, ut sunt carnes sale conditæ, fumo induratæ, leguminum genera, cerevisiæ non defecata &c. vel *utendi modo*, quando sapius de die, reliquis ingestis nondum concoctis, alimenta assumuntur, & matutino tempore, ac vix præsumpto cibo potus copiosè hauritur. Ex hoc enim præpostero & intempestivo assumendorum ordine, quanta malorum caterva in corpus resultet, non est, ut pluribus exponam.

SOMNUS

SOMNUS & VIGILIAE, si modum excedant, juxta Hipp. 2. aph. 3. mala sunt. Somnus namque epimenideus quia torpidos reddit spiritus, & menti inducit stuporem, excrementaque detinet, non leve in colligendis vitiosis humoribus confert momentum. Vigiliae verò nimiae spiritus praesertim animales consumunt, ut nullum viscus suum rectè obeat officium, & in primis ventriculus loco chyli dulcis μάλυσαν elaborat, & stigma vapidum, aquosum, iners in vasa lactea eructet.

Nec minimum momentum confert QUIES & MOTUS. Uti enim medium in omnibus est optimum, ita quoque si justo modo & tempore fiant, non levem in conservanda sanitate praestant operam. Contra verò, si limites transcendant, in producendo hoc affectu suum Ἰαβάλλον μέγος apportant. Immoderata enim quies & vita sedentaria humores incrassant, poros ac vias subtiliores obstruunt, totumque corpus heterogeneis replent ichoribus. Motus autem inordinatus, & post cibum statim institutus chylificationis opus impedit, chymumque crudum & semicoctum in vasa praecipitat, massamque sanguineam impuram reddit, ut non raro loco mercedis scabie & catarrhis ornatos videas, qui in eo peccant.

ANIMI PATHEMATATA si excedant, sanguinem ejusdemque circulationem turbant, & non mediocrem huic malo fomitem subministrant. Sic à vehementi corporis & animi commotione catarrhum suffocativum inductum narrat Balthas. Timæus à Guldenklee l. 1. cas. med. 19. p. 46. In primis vero à terrore, ob coagulandi vim, quæ pollet, generari posse eundem credibile est.

EXCRETA & RETENTA denique huic malo manum porrigunt, si ea, quæ excerni debent, retineantur & vice versa.

D

Ta-

Tacemus ex classe rerum PRÆTERNATURALIUM affectus alios, qui ad excludendum hoc malum ovum concurrunt, in primis tussim, asthma, affectum hypochondriacum, scorbutum, scabiem retropulsam, arthritidem recedentem & alios.

CAPUT V.

Differentias recenset.

ET si affectus nostri differentia ex superioribus innotueret, paucis tamen ob methodum eas considerare lubet. Desumimus verò illas vel à GENERE, unde alius est *proprie* sic dictus & verus, qui à lymphâ derivatur, alius *improprie* & abusivè sic appellatus, qui à massâ sanguineâ dyscrasiâ magis dependet, & suffocationis potius nomine venit, cum omnium catarrhorum causa sit lymphâ. Similiter inter *mitiorem* & *graviolem*, prout magis vel minus suffocatio fores pulsat, differentia institui potest.

Ratione SUBJECTI alius est per *ιδιοπάθειαν*, ob vitium in ipsis tubulis, & domesticam pulmonum præternaturalem diathesin; alius per *συμπάθειαν*, quando cerebrum cum reliquis capitis glandulis & vasis lymphaticis concurrat.

Ratione CAUSARUM tot sunt differentia, quot superius adduximus causas.

Ratione ACCIDENTIUM alius est *primarius*, qui nullo alio præcedente morbo ingruit, alius *secundarius*, qui subsequitur scabiem, arthritidem, variolas &c.

CAPUT VI.

Signa diagnostica & prognostica proponit.

CUM morbi non cogniti nulla sit curatio, ideoque signorum

gnorum doctrinam non contemnemus, sed quæ ad accuratorem affectus hujus *διὰ γυνωσιν* facere possunt, breviter apponemus.

SIGNA DIAGNOSTICA duplicis sunt generis, vel enim imminentem vel præsentem indicant affectum.

IMMINENTIS signa esse possunt, si plures causæ recentis præcedant, & varia alia symptomata, ut sternutatio frequens, scæreatus, sputum continuum, deffillationis salis in ore sensus, &c. quæ omnia ferosi humoris abundantiam notant.

PRÆSENTIS indicia manifesta sunt ægris ipsis & adstantibus. Fit enim subitanea respirationis difficultas cum dolore pectoris gravativo, anxietate, stertore, vocis læsione & suffocationis metu, sine sensus & motus jacturâ, imò interdum tussis observatur in principio, pulsus est modò celer, modò rarus & debilis. Hæc vero signa pathognomonica omnia ob sanguinis circulationem pnevmonicam impeditam, pororum spiritalium intentatam obstructionem, & pulmonum motum depravatum accidunt.

Quia verò nonnullæ affectiones, ut syncope & apoplexia cum catarrho suffocativo convenientiam quandam habent, de quo agit *Theoph. Bonetus in anatom. pract. l. 1. Sect. 17. observ. 11. in schol. p. 324.* eapropter signis distinctivis opus erit. Distinguitur ab *apoplexiâ* sensus & motus præsentia, nam in *apoplexiâ* gravissimâ simili fermè modo respiratio cum stertore & spumante ore negotium faceffit. A *syncope*, quod in illâ pulsus sint obscuri, facies cadaverosa & respiratio planè cesset, cujus phænomeni rationem vid apud *Sylv. l. 1. prax. c. 22. §. 5. & alios.* A *catalepsi*, quod totû corpus marpesiæ rupis ad instar decumbat & respiratio salva sit. Ab *epilepsiâ* motibus convulsivis facilè digno-

gnoscitur. A Suffocatione hysperica & asthmate, quocum multum ipsi convenit, invadendi modo, interpolatione, periculo, & aliis circumstantiis distinguitur.

Ratione CAUSARUM & SUBJECTI signa eruere ex haftenus dictis medico dogmatico non erit difficile.

SIGNA PROGNOSTICA triplicis sunt generis: 1. Salutis & mortis. 2. Longitudinis & brevitatis. 3. Modi eventus.

SALUTEM & MORTEM ratione GENERIS in hoc affectu praesagimus cum *Cratone in consil. med. à Scholz. editis conf. 18. p. 56.* his verbis: Catarrhus suffocativus non minus periculosus est quam apoplexia. Hæc vero quanto cum periculo conjuncta sit, cum neminem lateat, non est, ut verba de ea faciam. Attamen cum respectu invasionis, qua non unum eundemque semper servat gradum, prognosis limitari soleat, propterea catarrho suffocativo quoque limitationem aliquam adscribemus.

Sic minori cum periculo est, in quo respiratio magis ad naturalem inclinatur statum, & libera est. Contra ea majus periculum post se trahit, si illa ferme inhibeatur, & spuma ab aere attenuato & rarefacto lymphæ admixto ex pulmonibus juxta *Willis. de morb. convuls. c. 3. p. 23.* in fauces elata insequatur, quæ ut plurimum notat ultimum naturæ conatum, & mortis irrevocabilis argumentum est. Hinc *Pechlinus de vita sub aquis cap. 7. p. 87.* putat si non mortis, tamen supremi viventium conatus signum esse, nam *Hipp. l. 2. apb. 43.* ait, è strangulatis & dissolutis nec dum mortuis si non redeunt ad vitam, quibus spuma circa os fuerit, & *Cornel. Cels. l. 2. cap. 20.* his utitur verbis: neque is ad vitam redit, qui ex suspendio spumante ore de-tractus est, quod tamen non universaliter valet. Nam
notum

notum est, aliquos patibuli candidatos omnibus jam con-
clamatos largiori spiritus salis ammoniaci infusione revo-
catos fuisse, quale exemplum legi potest apud *Pechl.c. l.*

Ratione SUBJECTI cum pars principalis, cujus ma-
xima est necessitas, afficiatur, omnis catarrhus suffocati-
vus periculosus judicatur, nam per se catarrhi non sunt le-
thales, quippe criticam mentientes evacuationem. Peri-
culosior verò qui à massâ sanguineâ, adde & viscera *νεφρί-
ων*, quam qui à lymphâ solum oritur. Maximum autem
periculum indicat, qui à polypo, aut similibus concrescen-
tiis ortum trahit.

Ratione LONGITUDINIS & BREVITATIS seu
temporis eventus, cum affectus hic acutorum æmuletur na-
turam, brevis est terminationis, nam sapissime inter pau-
cas horas vitam cum morte commutant ægri. Maxima
enim respirationis cum sit utilitas, de quâ inprimis evolvi
potest *Swammerdam de respir. c. 3. p. 183. & seqq.* fieri aliter
non potest, quin hæc cessante vita cesset.

MODUS EVENTUS pro causarum & vehementiâ
gradue est vel ad *salutem*, quando materia bronchiis inhæ-
rens eliminatur, circulatio sanguinis promovetur, & respi-
ratio facilior redditur; vel ad *mortem*, quando ad ejicien-
dam materiam respirationis foco incumbentem archeus
insufficiens est, adeoque spiritus fit præclusio, quam subita
excipit suffocatio.

CAPUT VII.

Methodum medendi secundum indi- cationes continet.

Proximum nunc est, prælibatis iis, quæ ad affectus hu-
jus theoriam spectant, nimirum naturâ, causis, diffe-
rentiis

rentiis & signis, ut ad praxin seu curationem me conferam, quæ in scholis dogmaticorum juxta tritissimam **MEDENDI METHODUM** tribus suis absolvitur indicationibus: **Curatoriâ**, **præservatoriâ** & **vitali**.

CURATORIA omnem movet lapidem, ut citò, tutò & jucundè causam immediatam & consequenter præsentem eliminat paroxysmum, & suffocationem intentatam proscribat.

PRÆSERVATORIA extra paroxysmum locum habet, & causas antecedentes respicit, easque, ne in actum deducantur, radicitus extirpandas jubet.

VITALIS circa virium curam occupatur, quas partim per alimenta laudabilis succi conservat integras, & ita naturæ in opere suo suppetias fert; partim per convenientia medicamenta in pristinum reducit statum.

Indicationibus his satisficit selectiori apparatu præsidiorum ex uberrimis istis fontibus, **CHIRURGICO**, **PHARMACEUTICO** & **DIÆTETICO**.

Cum verò ad mentem practicum duplex requiratur curatio, una tempore paroxysmi, altera post paroxysmum, ideo illam, quæ paroxysmum respicit, primò trademus, hanc, quæ extra paroxysmum locum invenit, subjuncturi.

CAPUT VIII.

Curationem in paroxysmo adducit.

IN paroxysmo valet hic illud, in tempore venire est omnium primum, cum nullis in morbis cunctatio, tum respectu medici, qui omnium horarum sit homo, tum ægroti,

groti, magis noceat, quam in illis, qui cum vitæ periculo sunt conjuncti. Quapropter non procrastinanda est curatio, sed medicus ad ægrum vocatus statim adsit, & quæ ex usu sunt, ordinet. Indicatio præcipua est, sanguinis motum & circulationem esse promovendam, & ægrotum à præsentis suffocatione liberandum, quod ipsum fit, si materia pulmonibus inhærens revellatur, resolvatur, diffipetur & quocunque alio modo causa removeatur.

Quoad ordinem administrandi à REVELLENTIBUS, & quidem à clystere cum *Excellentissimo Etmüllero c. l. de spermate ceti* incipiendum statuimus. Potest enim & hic controversia, quæ in apoplexiâ moveri solet, in medium proferri, an clyster, an venæsectio præmitti debeat. Decisio hæc fit, si status morbi moram conficiendi concedat, clyster commodè præmittitur. Sin minus, venæsectio administrari potest, ne æger, dum clyster componitur, interea suffocetur. Non jam attendimus *Helmontii* futilia argumenta, qui cum asseclis clysteres planè rejicit, securus in hoc *Paracelsum*, qui *l. 2. de tartaro tr. 6. p. 422.* turpissimum appellat medicamentum.

Nam medicorum practicorum suffragio usum habent non contemnendum, & naturâ præside nihil turpe est æstimandum, cum revellant, eluant, educant, non solum feces, sed & flatus, unde sequentia præscribemus paradigmata.

- ℞. *rad. belen. alb. fenicul. ā. ʒβ.*
herb. centaur. min. rut. cheref. marrub.
russl. ā. mß. sem. anis. fenic. ā. ʒj.
agaric. in petiâ ligat. ʒij. senn. Alexandr. ʒvj.
prunor. dulc. ficuum ā. n. iv. Coq. in s. q. ▽. simpl.
 ℞. Colat. ʒvj. ol. rut. aneth. ā. ʒvj.
 elect. diacarth. hier. c. agar. ā. ʒβ.

⊖. gem-

℞. *gemm.* ʒj. *vitell. ovor.* nj. M. F. l. a. Clyster.
Applicetur tepidè.

℞. *decoct. comm. pro chyst.* ℥ij. *elect. diacarb.*
bier. Logad. a. ʒß. ①. *fiat.* ʒj. *vitell. ov.* nj. M.

Similes clysterum formulas in hoc affectu in medi-
um affert *Hoffmannus in M. M. c. x. p. 135.*

Post clysteris applicationem, si remoretur, supposito-
rium ordinandum, vel ex illis quæ prostant in officina,
vel hoc:

℞. *spec. hier. c. agar.* ʒj. *mell. anthos.* ʒvj.
essent. fell. taur. ʒj. M. F. l. a. suppositorium. Illitum
ol. diacolocynth. Querc. D. ad chartam. S. Stulzäpflein.

Deinde revulsionis gratia heroicum illud remedi-
um ex fonte chirurgico VENÆSECTIO se sistit. Hanc
quamvis nonnulli cum *Helmontio pleura furens* §. 7. p. 318.
& *tract. de febr. c. 4. §. 39. p. 734.* non admittant, accura-
tiores tamen naturæ ministri practici, ad illam tanquam
ad sacram anchoram confugiunt, neque facilè, nisi gra-
vissimum urgeat contraindicans, eandem intermittunt,
depletis enim aliquantulum vasis liberior sanguini motus
conciliatur. Hinc *Magnificus Præses in dissert. de Venæ-
sect. c. 3.* in asthmaticis carnosiss, inquit, si vitium est in san-
guine, qui circa cor stagnat, ut sæpe fit, extemporaneum
est remedium Venæsectio, quod etiam valet de catarrho
suffocativo quandoque.

Quod vero non semper æquali excipiatur effectu,
id dependet à varietate causarum, usum tamen habet in o-
mni ferè catarrho suffocativo, à quacunque recensitâ fiat
causâ, cum sanguinem imminuat in pulmonibus coa-
cervatum, adeoque subsistentem respirationem liberio-
rem reddat. Vid. hanc in rem elegans locus apud *Malach.*
Truston. de respirat. usu primar. p. 64.

Quar-

Quantitas ex virium tolerantia, habitu corporis, temperamento, regione, morbi ideâ, aliarumque circumstantiarum ratione mensuranda est. Hinc solet emitti ad ℥iij. ℥iv. imò pro plethorâ modulo largior convenit. Semper tamen videndum, ne quid nimis, in quò veteres & recentiores nonnulli peccant, qui non ad uncias, sed libras nobilissimum illum vitæ thesaurum exhauriunt.

Locus in pede omnium convenientissimus, hoc siquidem modo alia quasi via naturæ monstratur, cum parte detractâ ad inferiora sic invitetur sanguis, & præsentior fiat revulsio.

Defectum Venæsectionis in timidis resarcire solent CUCURBITULÆ tam SICCÆ, quam SCARIFICATÆ, variis partibus affixæ, quia simili modo sanguinem revelunt, & eliminant. Singularem in modum easdem commendat *Harveus exerc. anatom. 3. de circulat. sanguinis p. 233.* Hoc expertus sum, *inquit*, à suffocationis asthmaticæ summo discrimine cucurbitulis affixis, & multâ subito gelidâ affusâ aquâ liberatos fuisse non paucos.

Porro ad revellendum FRICTIONES & LIGATURÆ crurum & brachiorum institui possunt, pectus quoque & dorsum leviter fricandum, ad meatus dilatandos, ut major & commodior fiat transpiratio.

Si maximum periculum instet, PHENIGMIS quodque & VESICATORIIS opus esse, autor est classicus medicinæ scriptor *Dan. Sennertus l. 1. Med. pract. part. 2. cap. 34. p. 722.* Vesicatoria enim, juxta *Barthol. tract. de vas. lymph. in hom. inventis c. 4. p. 177.* ichorem exprimunt & provocant tenuem, quem vel lymphatica vicina suppeditant, vel si in locis excitentur, in quibus lymphatici rami non conspiciuntur, partes ipsæ mittunt.

E

Revel-

Revellentia excipiunt RESOLVENTIA & DISSIPANTIA,
ut lymphæ & sanguis stagnans, grumescens & in coagulatum
abiens resolvatur, attenuetur & ad motum disponatur.

Inter resolventia *sperma ceti*, quicquid contra illud
scribat *Langius lib. 2. epist. 31.* non satis depradicari potest,
tum externè in lacte coagulato, ubi emplastrum de sper-
mate ceti extollitur, tum internè variis in casibus. In ca-
tarrho suffocativo & infantibus ad pisi unius & alterius ma-
gnitudinem in lacte materno dissolutum, secundum expe-
rientiam *Nevii cons. 309. apud Scholz. p. 883.* & adultis ad ʒj.
cum vino calido, cerevisiâ vel aquâ hyssopi instar omni-
um commendari solet. Laudes hujus legi merentur apud
Timæum l. 2. epist. 11. pag. 562. item *Excellentissimum Et-
müllerum c. 11. ~u Paris aquâ fontanâ mixto nihil præ-
sentius experti sunt socer Hoffmanni l. de vero usu & fero ab-
usu medic. chemic. p. 135. Grüling. in florileg. chim. part. 17. c. 1.
p. 376. & Jonston. Syntagm. univers. med. pract. l. 3. t. 2. c. 8.
de catarrh. p. 758.* quia acida non solum sanguinem resolu-
tum coagulant, sed & coagulatum resolvunt. Quo refer-
ri quoque possunt illa evporista & polychresta vulgò nota,
ut *Gummi ammoniacum* in aquâ pectorali, hyssopi, veroni-
cæ solutum, & in vino Rhenano exhibitum, lapides item
cancrorum cum aceto propinati, qui egregiè resolvunt
sanguinem grumescens & coagulatum, adeoque in li-
pophymis, pleuritide, casu ab alto, hæmoptysi (cum adstrin-
gentibus) frequentissimi sunt usus. Loco horum sequen-
tia ordinari possunt:

ʒj. *sperm. ceti.* ʒj. *flor. ꝯ. myrrhar.* ʒʒ.
lap. ꝯ. ppt. ꝯ. diaphoret. a. ʒj.
ol. anis. fenicul. a. gtt. ij. M. F. l. a. pulv.
S. *Brustpülverlein auff 6. mahl.*

ʒ. *sec.*

- Rz. *Spec. diatr. Salom.* ʒj. *Sperm. cet.* ʒß.
 †. *diaphoret. cinnab. nat.* a. ʒj.
balsam. ℥. *anis. gutt.* iij. M. S. ut supra.
- Rz. ▽. *byssop. chærefol. catarrh. Francof.* ā. ʒj.
asthmat. Rudolph. ʒvj. *elix. pect. D. D. Pres.* ʒj.
oxymel. squillit. sirup. byss. ā. ʒß. M. F. l. a. po-
 tio D. in fictili. S. Brustträncklein.
- Rz. *essent. myrrh. balsam. succin.* a. ʒß.
elix. pector. ʒij. ~. ⊖ *ci *anis.* ʒß.
 M. D. in vitro S. Brust-Mixtur.

Chirurgia infusoria, à D. D. Majore, & Anglis experi-
 mentorum cultoribus felicissimis, primitus in lucem pro-
 ducta, quando sanguinis circa præcordia periculosa est sta-
 gnatio, ab *Etmüllero dissert. de chirurg. infusoria c. 3. con-*
clus. 3. tanquam præstantissimum remedium summis lau-
 dibus extollitur, si medicamenta infundantur volatilia, &
 quæ acidum corrigant, & sanguinem celeriter dissolvant,
 quem in finem inprimis sperma ceti convenienti menstruo
 dissolutum & venæ infusum salutarem promittere effectum
c. l. scribit, ejusque vim in dissolvendo sanguine quâcunque
 ex causâ esse mirandam. Cum verò adhucdum sufficien-
 tia experimenta desiderentur, quæ id reapse confirmet,
 suffecerit tantisper theoreticè hæc commendare, semper
 tamen eò respiciendum, ne fiat cum damno ægrotanti-
 um.

Motus sanguinis & feri subsistentis conciliatur sudori-
 feris ex M. S. *Râ bezoard. Magnif. D. D. Pres. Ludovici, Mich.*
Rolf. †. *diaphoretico,* quod simul resolvit, & volatilibus, quæ
 subtilitate suâ & *λεπνοεγετα* torpidos & quiescentes humo-
 res magis agiles & vividos reddunt, ut ~ ⊖ *ci *urinosus vo-*
latilis, duplicis generis, succinatus, qui addito oleo succini sta-
 tim fieri potest, CC., ☐a, ebor. fulig. castor. &c. Inprimis con-
 veni-

veniunt volatilia, ubi vel regurgitatio adest, ac petechiæ & similia recedunt, quia excrementa heterogenea ad corporis peripheriam rursus expellunt, vel à spiritu in musculos respirationi dicatos denegato influxu affectus inductus est. Hoc in casu cum sanguinis vigor simul dejectus sit, præter volatilia nervina simul spirituosâ balsamica jungenda, ut *lil. conv. aqua apoplectica, Anbaltina, carfunculi aurea &c.*

℞. $\frac{1}{2}$ diaphor. ʒj. $\frac{1}{2}$ nat. Ungar. Oris gr. viij.

⊖ volat. C. C. gr. vj. M. D. ad chart. S. Schwispulver.

℞. Ræ bez. ʒi. elix. pector. ʒ℞. ~ ⊖ *ci ʒ℞. M. D. in vitro. S. Mÿtur auf etliche mahl.

Denique ad removendam causam vomitoria ob præsentaneam opem, quam sæpe attulerunt, à plurimis practicis, ut *Hartmann. prax. chymiatr. c. 2. l. 1. p. 3. Jonston. Syntagm. med. pract. p. 757. Heincr. Petro dissert. Harmon. 9 p. 290. Wolfg. Höfer. medicat. familiar. p. 222. Bierling. advers. curios. centur. 1. cas. 68. p. 139. & cas. 83. p. 219. &c.* multis ornantur laudibus. Ut ut verò laudanda omninò sint, quia tamen metus suffocationis est, non universaliter seu indeterminatè, nisi medicus famam perdere velit, in usum trahi debent, sed illo magis casu, quando malum vel ob errores diætæ vel cruditates humoresque viscidos in plicis ventriculi hærentes ortum est, uti ante aliquot annos *Magnificus Præses*, quod aliquando ab ipso audivi, studiosum à præviâ repletionem catarrho suffocativo laborantem curavit. Sic asthma præcordiale, tum in infantibus ob ἀδδνΦαγία, teste *Primeros. de morb. infant. p. 73.* tum in adultis, hypochondriacis præsertim, sæpe in instanti unico emetico feliciter tollitur. Dissvadenda autem veniunt præcipuè in obesità, & ubi extra spheram primarum viarum sine communiōne ventriculi latitat materia, cum
vio-

violentius paulò operentur & pulmones in vomitu angustentur. Omnibus inter hæc vomitoriis palmam præripiuntur, ut *crocus metallorum*, *oxyſaccharum emeticum* à Ludovico in *pharmaciam* correctum, *Prus emeticus* ad ductum *Celeberrimi D. D. Præſidis & Ludovici* paratus, qui cum *extracto aloes* in pilulas, cum *aquâ acacia* vel vino levi infusione vel bullitione in infusum, cum *conservâ* in bolum, cum *oxymelite squillitico* in sirupum formari potest. Dosis in infantibus est ad tertiam vel quartam partem grani, in adultis ad ii. iij. grana, nam semper videndum, quid ægrorum humeri valeant, quid ferre recusent.

SUFFITUS in catarrho suffocativo laudat *Hartm. pr. chimiatr. p. 93. Grüling. in pr. p. 125. Sennert. l. i. prax. pag. 721.*

Inter TOPICA etiam referri merentur bregmati pro revulsione applicanda, v. g. succinum album ppt. cum f. q. fermenti subactum, oleum succini cum gummi elemi roboratum & alia. Quin ipsas injectiones & GARGARISMATA ex decoctis pectoralibus & emollientibus non raro cum successu adhibuit *Magnificus D. D. Præses*, pro expectoratione juvandâ.

C A P U T IX.

Curationem extra paroxysmum aggreditur.

EXtra paroxysmum omnibus industriæ nervis eò allaborandum, ut mali radix extirpetur. Hic ex FONTE CHIRURGICO VENÆSECTIO iterum se sistit, quæ teste *Galenol. de Venæsect. adv. Erasistr. c. 1. & 7.* validum & magnum est auxilium, & nulli efficacissimorum inferius.

Non promiscuè verò illam laudamus, sed in plethoricis tantum, in his enim, in quo totus medicorum cohors consentit, summè proficua est. Abesse verò jubemus, si malum à ferôsâ colluvie sanguinisque crassitie aliave causâ foveatur. Monenda circa ejus administrationem, ne crambem bis coctam apponamus, jam sicco præteribo pede.

Venæsectionis loco, quando ad illum per ætatem & alias ob circumstantias devenire non consultum, CUCURBITULÆ SCARIFICATÆ scapulis, dorso, brachiis & cruribus applicatæ non exiguam vim deplendi sanguinem obtinent.

VESICATORIA ex cantharidibus vel Hispanicis vel nostratibus recentibus, si haberi possunt, nuchæ vel parti cervicis posticæ cum emplastro aliquo, ut vesicatorio Horstii, applicatæ, nobilissimum habent usum in omnibus catarthis, & ut fluxus diutius duret, in usu *Magnifico Præsidi* est *emplastrum vesicatorium Horstii* vel particulam saltem cantharidum cum *emplastro de spermate ranarum* miscere, quâ ratione pro indicantis urgentiâ ad unam vel alteram hebdomadam ulcus interdum apertum servat. Vid. *de facult. med. l. 1. sect. 2. c. 6. p. 60.*

FONTICULI in brachio vel crure in interstitio musculorum cauterio vel actuali vel potentiali excitati, quicquid etiam oblatrent illorum antagonista, *Martianus*, *Helmontius*, *Primerosius* & alii, expectationi nostræ quoque satisfaciunt, & licet parum quotidie tantum eliminent, non exiguum tamen practici inde sentiunt emolumentum.

SETACEUM, ceu duplex fonticulus, ingruente catarrho suffocativo, quia moram in operatione suâ postulat, parum opis affert, in actu autem *περοφλάξεως*, si reliqua

qua in cassum adhibita fuerint, filo serico per cervicem tracto ad humores noxios evacuandos applicari poterit. Valet enim hic illud *Coi 1. apb. 6.* ad extremos morbos extrema exquisita remedia optima. Legi hanc in rem meretur *dissertatio de setaceis D.D. Praesidis.*

Ex PHARMACEUTICO FONTE, qui magnam suppeditat medicamentorum congeriem, exordium facimus à LENIENTIBUS, quæ ab effectu à veteribus benedicta cognominata sunt, & primas vias sine molestiâ expediunt. Talia esse possunt *aloetica, elix. propriet. MP. aloetic. D. D. Praesidis, Glassianarum, Francofurtensium, MP. Ear. Quercet. Schröd. infusa laxativa polychresta & evaporista &c.*

PRÆPARANTIA seu digerentia succedunt, quæ alterando vitiosas humorum qualitates illos apparant, & eductioni aptant. Non promiscuè verò adhibenda sunt, sed modò quæ acidus, fixos vel ponticos humores absorbent, viscidos incidunt & quieti atque fixitati contraria sunt, modò quæ nimis fluxiles & salsos concentrant, & in ordinem redigunt. Hinc antiscorbutica & aromatico vel urinoso pollentia, hepatica, splenetica, martialia conducere queunt.

℞. *rad. 5. aper. sarsaparill. chin. cichor. ā. ʒiʒ.*
herb. agrimon. marrub. cochlear. ā. mj. thee ʒij.
summit. fumar. mʒ. fl. hepat. nob. anth. a. pj.
cort. tamarisc. fraxin. lign. sassaf. citr. a. ʒj.
oc. ʒiʒ. cost. veri ʒij. Concis. contul. g.m. D.
 ad chart. S. Species zum Digeriertwein.

℞. *Re ʒ cydon. ʒij. arcan. ʒri ʒj. liquor. ʒ ʒʒ. M. D.*
 in vitr. S. Digestiv-Mytur.

℞. *rad. ar. ppt. lap. ʒ cinnab. nativ. a. ʒʒ.*
croc. ʒ Amt. succin. alb. ppt. ā. ʒj.
crystall. ʒ ʒʒ. ʒ anis. gtt. j. M. S. Digestiv-Pulver,

Ut

Ut verò laudata hæc medicamenta aliaque circulo humorum serosorum restituendo inserviunt: ita deplendis iisdem & ex œconomia corporis eliminandis debentur PURGANTIA, quæ ἐγεθιστικῶν suo salino-sulphureo glandulas intestinorum eliquant, ductumque pancreaticum serosum ad excretionem largiorem cient, ipsamque bilem educunt, adeoque reliquas corporis partes sãtas tectas servant à diluvio microcosmico. Hunc in finem, pro viri-um & aliarum circumstantiarum modulo, vel unã dosi, simultaneousque actu purgatio institui potest, vel partitis vicibus per ἐπιερασιν humores serosi ejici. Cumque præ-servationis gratiã hæc ordinentur, illud Hippocraticum monitum 6. aph. 47. attendi potest: Quibus Venæsectio aut purgatio prodest, his vere, hinc & autumno, secanda vena aut purgatio instituenda.

- R̄. *gialap. nigr. resinof. ℥j. resin. scammon. gr. iv. ʒdiaph. gr. iij. ol. succin. gtt j. M. F. l. a. pulv. D. ad chart. S. Purgierpülverlein.*
- R̄. *conseru. flor. persic. ʒj. pulv. laxat. veget. ℥j. crystall. ꝥ gr. vj. sirup. ros. solut. q. s. M. F. l. a. Bolus. D. ad chart. S. Purgierbissen.*
- R̄. *rad. scorzon. fol. senn. s. s. a. ʒß. rhabarb. Alexand. ʒij. mechoac. alb. agar. trochisc. ā. ʒß. flor. 4. cord. ā. p. j. summ. centaur. min. mß. cinam. ℥j. cryst. ꝥri ʒj. M. Conc. cont. D. in sind. rubr. S. Species zum Laxierwein.*
- R̄. *extract. agar. resin. gialap. a. ʒß. ol. fenic. gtt j. elix. propr. antiscorb. q. s. M. F. l. a. pilulæ No. xii. S. PurgierPillen.*

De his pilulis octo sub lecti ingressum sumi possunt, reliquæ verò pro majori vel minori deglutitarum efficaciã matutino tempore, vel omnes, vel 3. 4. &c. vel planè inter-mitti, factã sufficienti operatione.

Cly-

Clysteres etiam si alvus iusto tardior sit, ut sui moneatur officii, ex superioribus huc trahi possunt.

SUDORIFERA, cum morborum à ferossà colluvie oriundorum, dissipando ac per poros cutis viscidum humorem difflando, unicum sint remedium, & *scilicet* ac grumescentiam sanguinis, acidoscq; austeros & fixantes humores absorbendo & præcipitando egregiè tollant, adeoq; massam sanguineam in motū ciant, commodè adhiberi posse nulli dubitamus.

℞. C. C. *philos.* ʒ. *Alis cach.* ʒ. ʒii a. ʒ℞.

℞ *volat. succin. gr. iv. laud. op. gr. j. M. F. pulv.*

S. *Schwiegpülverlein uf zmaßt.*

℞. *miss. simpl. Ræ bez. a. ʒj. essent. anod. ʒ℞. M.*

S. *Schwieg-mixtur.*

Ad imminuendam laticis abundantiam DIURETICA quoque excludenda non sunt. Hæc enim ob abstergendi, aperiendi, resolvendi & fundendi virtutem humores serofos, superfluos & corpori alendo inutiles ad renes & vias urinarias amandant. Talia esse possunt omnia ex succino parata, *Ræ ʒii, clyffus ʒii ʒsatus & ʒratus, ~ aperitivus Penoti, balsamum ʒsuccinatum, lap. ʒ, ʒrus Olatus &c.*

℞. *essent. succin. Ræ silic. Glauber. a. ʒj. M.*

S. *Havntreibende Mixtur.*

℞. *Ræ aperit. Meibii ʒiiij. D. in vitro. S. Eröffnende tinctur.*

Evacuantia universalia sequuntur PARTICULARIA per os & nares, ad inhibendum lymphæ affluxum ad pulmones. Faciunt huc ERRHINA & STERNUTATORIA, quæ acri & salinâ qualitate magis vel minus expansâ delicatam & maximè sensilem membranam narium titillant & irritant, unaque pro majori vel minori stimulo serum pissius seu pituitam superfluam & stagnantem atque tar-

dantem liquant & educunt, vel simpliciter, vel cum sternutatione. Gradu enim inter se tantum differunt errhina & sternutatoria, cum errhina majori dosi fiant ptarmica, & vice versâ. Laudatur verò inprimis ∇ *majorana*, de qua Vid. *Sim. Paul. in quadripart. botan. p. 381.* si è volâ manus attrahatur, & os aquâ vel vino repleatur, ne humor distillans in fauces acredine suâ sit molestus, it. *spec. diama. major. diatab. Myns. pulv. sternutat. Rulandi &c.*

R. ∇ major. \mathfrak{B} . Oli alb. elaser. a. gr. ij. M.

R. pulv. flor. lil. convall. \mathfrak{J} . castor. ppt. bellebor. alb. \bar{a} . gr. ij. M.

MASTICATORIA etiam ad feri motum & exitum promovendum ex rad. *pyrethri*, ligno sancto, mastiche granulata, cubebis, caryophyllis in usum trahi possunt.

Relictis evacuantibus ad ALTERANTIA & CONFORTANTIA nos convertimus, ut partibus de tono dejectis suis restitatur vigor, intemperies & meatum infarctus ob lympham stagnantem corrigatur, & sero ac sanguini legitimus restitatur motus, quo nomine sequentia seligimus:

R. M. de succ. Crat. \mathfrak{B} . extract. ladan. \mathfrak{J} .
 $\frac{1}{2}$ diaph. cinnab. nativ. \bar{a} . \mathfrak{B} . $\frac{1}{2}$ diaph. gr. iij.
 extract. op. ambr. gr. ij. essent. succin. q. l. M. F.
 l. a. pilul. S. Flusspillen.

R. pulv. absorb. D. D. Praes. \mathfrak{J} . $\frac{1}{2}$ Alis cachect. \mathfrak{B} .
 fragment. lap. s. pretios. \bar{a} . gr. iv. M. F. pulvis.
 S. Stärckpulver.

R. essent. catarrh. \sim Oli cephal. \bar{a} . \mathfrak{z} ij. M. D. in vitro. S. Fluss-essenz.

R. Ra corall. c. \sim lignor. \mathfrak{z} ij. D. in vitr.
 S. Stärckinctur.

R. essent. succin. \mathfrak{z} ij. \sim us Ois \times ci \mathfrak{B} .
 \odot major. succin. anis. \bar{a} . gtt. j. M. D. in vitr.
 S. Flussmijtur.

Referrî huc possunt visceribus aliis quoque debita,
 ut

ut ebur s. Δ . crocus *itis aperitivus*, Ræ *ales, cydoniata, pomata,*
 \square *isata Ludovici in tract. de volat. sal. \square ri descripta, &c.*
 Absorbent enim humores acidos, austeros, & ita multis in-
 dicationibus satisfaciunt. *Species it. diambra diamosch. d.*
 aliaque ex propriis oculis petenda, quorsum & cucuphæ
 spectant, & supra dictis addendus ~ *asthmaticus.*

Nec thermas negligendas esse arbitratur *Crato c. l.*
p. 59. calorem enim nostrum fovent & exsiccant. De u-
 tendi modo Vid. *Jul. Cæs. Claud. de ingr. ad infirm. p. 374.*
Et seqq. Artificiales ex croco \bar{s} calcinato exhibet *Lang.*
in disp. de therm. \bar{S} acidul.

Quoniam verò nec chirurgica præsidia sola totum
 negotium expediunt, nec pharmacia firmum auxilium
 spondet, propterea conveniens DIÆTA, quæ sæpè præstat
 quicquid ferrum & medicamenta non valent, jungenda est.

In VITALI suademus AEREM purum, temperatum &
 liberrimum; contra ea pluviosus, immundus, densus, suf-
 focans eique persimilis, qui cellis & domibus quibusdam est
 inclusus, minimè admittendus.

In NATURALI CIBI sint *ευχυμοι & ευπεπτοι.* Vitandi
 crudi, visceri, flatulenti & fumo indurati. Potus sit cere-
 visia probè defecata, nec nimis recens, feculenta, nec vetu-
 stior, acescens, nec frigida *ἀποδὸς ἢ ἀμυσὶ* hausta. Vini
 quoque moderatus usus non nocebit.

Quoad ANIMALEM, in SOMNO & VIGILIIS, item QUI-
 BETE & MOTU mediocritatis leges observare conveniens est;
 ANIMI verò pathemata rationis freno moderari. EXCRE-
 TIONES ordinariæ inprimis sudores & individuis certis con-
 suetæ, ut fluxus hæmorrhoidum, omnes promoveantur,
 nec naturalem excedant modum. VENUS moderata com-
 moda est, immoderata affectum accersere facilè potest.

SOLI DEO GLORIA.

Clarissime Domine Doctorande,
Fertur Philosophorum Princeps
Plato in Auditoribus suis desi-
 derasse Geometriæ studium,
 unde lemma natum: εδειξαι γεωμετρικῶν
 εἰσὶν αὐτῷ, quod & *Copernicus* superioris
 seculi celeberrimus Mathematicus
 libri sui de *revolutionibus orbium
 coelestium* limiti præfixit.

Non dicam, quæ in genere à fu-
 turo Philiatro postulari possint vel
 debeant, studium linguarum, Phi-
 losophiæ, cum primis naturalis, ali-
 aq̄ue, ea quippe communia sunt;
 vel quæ à *divino Sene l. de lege* cele-
 brantur: *Natura, doctrina, locus
 studii aptus, institutio à puero, in-
 dustria atque tempus*; saltim quæ
 à meis requiram, edisseram.

Duo hæc sunt: CANDOR &

GRA-

GRATITUDO, virtutes tum alios
decentes, tum eximiè medicinæ
consecraneos, raræ admodum, sum-
mè tamen commendandæ.

Multum refert, an candidum
medicorum filius nanciscatur Do-
ctorem, qui sincerè tradat artis
præcepta, qui experimenta vera o-
stendat, viamque monstret genui-
nam, quâ periculum non leve est
incedere errantem.

Enimverò τα ἱερεῖ ἐόντα πρῆγματα ἱε-
ροῖσιν ἀνθρώποισι δέκνυται. *Res sacræ sacris*
hominibus communicantur. Sacra
sunt arcana medicorum salutis ho-
minum debita, hinc & lucri & fa-
mæ pararia. Cur non igitur meritò
candor desiderandus sit in audien-
te & discente, ut sacrum se probet,
& dignum his arcanis?

F 3

Sacra

1028.
 Sacra sunt præsidia à DEO Opt.
 Maximo ad solatium humani gene-
 ris destinata, unde æstimanda & sa-
 crâ mente excipienda, devotè tra-
 ctanda & honorificè, ut finem,
 quem intendunt, assequantur fe-
 liciter, nec gladius in manu furiosi
 evadant.

Cumque imbuantur animi arte
 tam divinâ, tamq; expetendâ, & si
 quæ alia, cultores suos beante, quis
 non gratitudinem expetat à discen-
 tibus? Quis non invitetur ad pro-
 fessionem liberaliorem arcanorum,
 si gratum & sincerum pectus offen-
 dat? Imò quis non intimè amet
 candidos & gratos animos, in qui-
 bus effigiem doctrinæ velut in spe-
 culo intueri datur, & quorum ho-
 nor docentem honorat?

Con-

Contra ea qui abalienatam gerunt mentem, & fraudulentè occupati scientiam, hinc parùm grati in Doctores suos deprehenduntur, nec laudem merentur, nec successum æquè prosperum in rebus gerendis sentiunt.

Te verò felicem prædico, CLARISSIME DOCTORANDE, qui paterna monita cordi habuisti, qui moribus inculpatis sedulò pependisti ab ore tum meo, tum aliorum artis procerum, nec fucum sed candorem ostendisti hætenus, gratoque animo nostrum amorem abundè es promeritus.

Germanæ hæ virtutes in Te laudandæ, imò tantò magis laudanda eruditio, quò magis illis stipata in Te refulget. Maçte his dotibus, ultimum

timum jam subito specimen prius,
quàm dignissimi hinc tribuantur à
nobis honores Doctorales summi.

Felices eo nomine parentes
gaudent, lætatur patria, & novas
corollas nectit, nova spondet orna-
menta, ut omnibus numeris beatus
eruditionis singularis, candoris verò
simul & gratitudinis præmiis quàm
diutissimè per Dei gratiam fruaris,
avitumque Ascaniæ genti probes
splendorem. Dab. è muséo Jenæ,
1681. d. 18. Januar.

Georg. Wolffg. Wedelius, D.

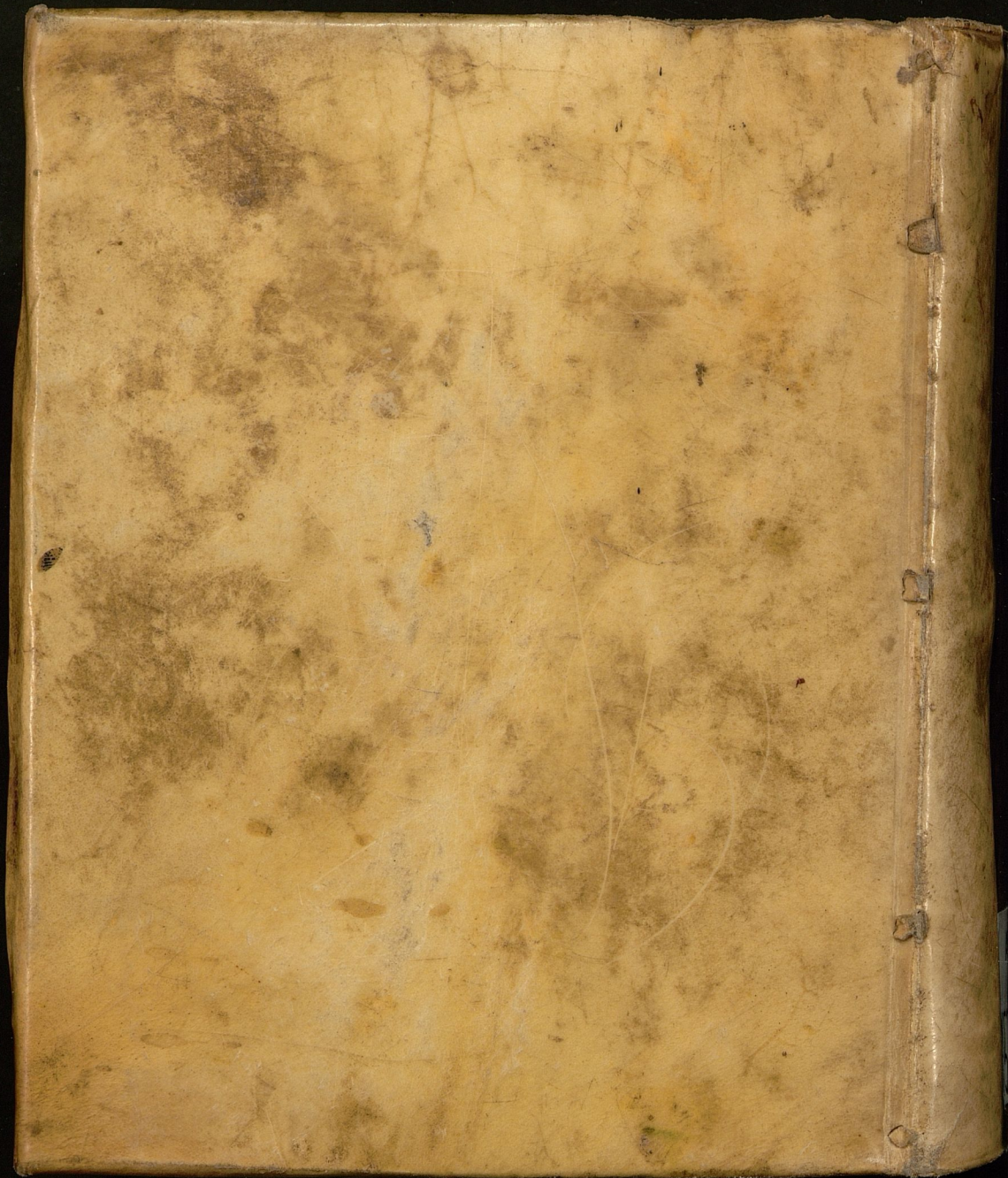

153154

X2615746

R

W 17

B.I.G.

Farbkarte #13

I. N. 7.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE

CATARRHO SUFFOCATIVO,

Quam

Consentiente Gratiolo Medicorum Collegio
in Illustri Salanà,

PRÆSIDE

MAGNIFICO UNIVERSITATIS h.t. RECTORE,
VIRO

Nobilissimo, Excellentissimo atq; Experientissimo

DN. GEORGIO VVOLFF-
GANGO WEDELIO,

Med. Doct. Theoret. P.P. Archiatro Sa-
xonico, & S. R. I. Academia Naturæ Curio-
forum Adjuncto gravissimo,

*Dn. Patrono, Præceptore ac Hospite suo
nunquam satis colendo,*

PRO LICENTIA

Summos in Arte Medicâ Honores, Insignia ac Privilegia
DOCTORALIA legitimè impetrandi,
Publico eruditorum examini subjecit

GEORGIUS FRIDERICUS ÆPLINIUS,
SERVESTA ANHALTINUS,
in Acroaterio Majori,

horis ante & pomeridianis ad diem Januarii, Anno M. DC. LXXXI.

JENÆ, TYPIS VIDUÆ SAMUELIS KREBSII.

